

VASILENKO V. A. THE QUESTION OF THE TRANSFORMATION OF THE LINGUISTIC CULTURE OF MODERN YOUTH OF UKRAINE

The article deals with the transformation of concepts of linguistic rules and the lingua culture of the modern youth. We investigate that simplification the language of modern communications not only affects the development of the language as a part of culture, but also affects the formation of other public institutions.

Keywords: language norm, linguistic culture, modern youth, lexical means of communication, modern communication.

УДК 159.923.-072.

В. Є. ГУРСЬКИЙ,

кандидат психологічних наук,

викладач кафедри спеціальних дисциплін та фізичного виховання

Донецького юридичного інституту МВС України

В. А. ГОЛИК,

викладач кафедри спеціальних дисциплін та фізичного виховання

Донецького юридичного інституту МВС України

ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У статті висловлено пропозиції спрямовані на підвищення ефективності психофізіологічного впливу на курсантів, майбутніх правоохоронців.

Ключові слова: працівники Національної поліції, курсанти, професійно-психологічні якості, імітаційні засоби.

Службова діяльність працівників підрозділів Національної поліції є особливим видом професійної діяльності, яка висуває підвищені вимоги до індивідуально-психологічних і професійних якостей правоохоронців. Для успішного виконання завдань в екстремальних умовах правоохоронцям повинні бути притаманні спеціальні професійно-важливі якості, які можуть бути включені до підструктури об'єктивної готовності людини до діяльності в особливих умовах, адже практично значна частина особового складу працівників Національної поліції, залучається до виконання службово-бойової діяльності під час проведення антитерористичної операції на Сході України. Зокрема, це високий рівень розвитку загальних здібностей (в першу чергу соціального та тестометричного інтелекту, навчаємості, креативності та загальної активності), позитивні характерологічні особливості (адекватна самооцінка, працездатність, комунікабельність, оптимізм, емпатія), високий рівень стресостійкості, емоційної витривалості тощо.

Надійним та ефективним діям працівників підрозділів Національної поліції України в надзвичайних умовах сприяє цілеспрямована екстремальна психологічна підготовка, яка враховує загальні вимоги навчання людини до виконання завдань у ризиконебезпечних ситуаціях та спрямована на розвиток у правоохоронців психологічної готовності, навичок саморегуляції та установок на виживання. Тому сьогодні надзвичайно актуалізуються проблеми вивчення як теоретичних основ, так і практичних аспектів застосування інноваційних ефективних шляхів і методів розвитку професійно-важливих

якостей працівників, діяльність яких пов'язана з підвищеним професійним ризиком, небезпекою для життя і здоров'я. В останні роки у вищих навчальних закладах системи МВС України активно впроваджуються в навчальний процес технічні засоби навчання з різними характеристиками, які покликані підвищити рівень успішності здобувачів вищої освіти шляхом їх наочності, сформувати вміння та навички вирішення практичних завдань з вогневої та тактичної підготовки. Одними з ефективних методів є імітаційні засоби, що базуються на поєднанні сучасних психопедагогічних технологій із практикою професійної діяльності і, як підтверджує світовий досвід, суттєво впливають на забезпечення професійної та функціональної надійності фахівців екстремальних професій при виконанні завдань в умовах, що вимагають граничної мобілізації фізичних, психологічних і моральних якостей особистості.

Слід зазначити, що використання імітаційних засобів в системі професійної підготовки рекомендовано на рівні МВС України. [1].

Серед сучасних досліджень, слід визначити праці М. Логачова щодо проблем визначення патогенного впливу стрес-чинників професійної діяльності правоохоронців та психологічної підготовки особового складу спеціальних підрозділів ОВС до дій в екстремальних ситуаціях [2]. Т. Гостєєва емпірично дослідила психологічні особливості довгострокового прогнозу успішності працівників ОВС, запропонувала алгоритм здійснення довгострокового прогнозу професійної діяльності та авторську програму психодіагностичного тренінгу для упровадження в процедуру професійно-психологічного відбору кандидатів на службу в ОВС України [3].

Грунтовно дослідив проблеми прояву та корекції професійного стресу працівників міліції О. Тімченко, який обґрунтував, що на безпосередні результати діяльності персоналу екстремальних підрозділів впливають їх особистісні риси, як суб'єктів діяльності [4].

Фундаментальне дослідження особистісно-професійного розвитку працівників ОВС засобами психологічного тренінгу здійснене В. Лефтеровим. Особистісно-професійний розвиток працівника ОВС визначається ним як цілісна система, як багатосторонній, багатофакторний, соціально і психологічно детермінований багаторівневий процес, під час якого на основі безпосереднього впливу вимог і особливостей службової діяльності здійснюється становлення професійної особистості, формується її професійна свідомість, пізнавальна, моральна активність тощо [5].

Для розвитку готовності професійно діяти та моделювати екстремальні умови діяльності, максимально наближувати їх до реальності, формувати певні стилі професійної поведінки майбутніх працівників Національної поліції у вищих навчальних закладах МВС України практикують такі форми і методи навчання:

- забезпечення високого темпу навчальних дій, відповідно до того, що реально зустрічається в екстремальних ситуаціях;
- створення під час занять різноманітних за характером перешкод та ускладнень;
- створення обстановки, яка б спонукала самостійно приймати рішення та брати на себе відповідальність;
- відпрацювання дій, які в реальності є дуже небезпечними;
- створення умов, за яких виконання задачі у повному обсязі є неможливим;
- формування згуртованості групи (команди) та розвиток колективістських відносин серед особового складу тощо.

На сучасному етапі найбільше поширення знаходять такі імітаційні засоби як пейнтбол, страйкбол та лазерні тири. Пейнтбол – різновид військово-тактичних ігор з використанням пневматичних маркерів, що стріляють крихкими желатиновими кульками, наповненими водорозчинною фарбою. Існує велика кількість ігрових сценаріїв пейнтболу, серед яких виділяються: «Загарбник-захисник», «Звільнення заручників», «Захоплення полонених», «Дуель» та інші. Сьогодні пейнтбол використовується для додаткової професійної підготовки правоохоронців в багатьох країнах світу в тому числі в США, Німеччині, Англії, Ізраїлі тощо.

Страйкбол – рольова командна гра військово-тактичної спрямованості. У процесі гри учасники імітують дії різних збройних структур (армія, поліція, спецназ), виконуючи поставлені сценарієм завдання. Як озброєння гравці використовують, так звану м'яку пневматику, що стріляє пластиковими кульками калібру 6 і 8 мм і вагою від 0,12 до 0,43 гр. Зброя – точна копія реального бойового озброєння. Страйкбол має ряд незаперечних переваг у порівнянні з іншими імітаційними іграми такого рівня:

- реальність зброї, що припускає практично повну відповідність зразків страйкбольної зброї реальній бойовій стрілецькій зброї за маса-габаритними і частково тактичними характеристикам;
- необмежений район для гри, яким може бути будь-який ліс, поле, майданчики для ігор або міські умови (будівлі, будівництва);
- відносна дешевизна і легкість боєкомплекту;
- принцип дії дозволяє вести вогонь з будь-якого положення;
- мінімальний вплив на зброю кліматичних умов.

Узагальнюючи існуючі наукові дослідження та практичний досвід застосування імітаційних засобів слід визначити основні переваги цього виду навчання курсантів Національної поліції:

1. Можливість практичного навчання до проведення різних видів патрулювань, дій у складі наряду під час патрулювання, проведення різних видів спеціальних операцій (затримання озброєної особи, особи яка чинить збройний опір, затримання осіб які скоїли правопорушення або перебувають у розшуку, визволення заручників тощо).

2. Формування умінь та навичок входження в приміщення, використання укриття під час вогневого контакту, застосування зброї у несприятливих і нестандартних місцях і умовах.

3. Можливість корекції власних емоційних станів, розвитку і апробації навичок саморегуляції для подолання стрес-чинників професійної діяльності.

4. Відпрацювання вправ для розвитку уваги, сприйняття та мислення під час дій в умовах значного психологічного та фізичного напруження.

5. Виконання вправ, спрямованих на розвиток і закріплення динамічних стереотипів швидкісного діставання, приведення зброї в готовність, тактичного перезаряджання магазинів. Виконання вправ практичної стрільби, змодельованих так, щоб вони включали умови реальної екстремальної ситуації: дефіцит часу, невизначеність, неприємні відчуття, що виникають від фізичного навантаження і використання засобів захисту, відволікаючі світлошумові ефекти тощо.

Розвиток особистості курсанта передбачає розкриття його психофізіологічного, психологічного, соціально-психологічного та морально-професійного потенціалу. Для розвитку цього потенціалу все частіше застосовують імітаційні засоби, що базуються на

поєднанні сучасних психопедагогічних технологій із практикою професійної діяльності. Саме через моделювання екстремальних умов діяльності, формування досвіду та індивідуальних стилів поведінки працівників розвиваються їх як особистісні якості, так і вдосконалюються спеціальні професійні вміння і навички.

Ефективність і доцільність більш широкого застосування імітаційних засобів для розвитку професійно-важливих якостей майбутніх працівників Національної поліції обумовлюється можливістю максимального наближення до реальних умов практичної діяльності, практичним навчанням до проведення різних видів спеціальних операцій, усвідомленням небезпеки та розвитком установки на виживання.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. *Методичні рекомендації щодо використання страйкбольного та пейнтбольного обладнання в системі службової підготовки працівників органів внутрішніх справ // Департамент кадрового забезпечення МВС України. – Лист МВС України від 28 березня 2013 року, № 5093/Лк.*
2. *Логачов М. Г. Психологічна підготовка особового складу спеціальних підрозділів ОВС до дій в екстремальних ситуаціях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / М. Г. Логачов. – Х., 2001. – 16 с.*
3. *Гостєєва Т. В. Психологічні особливості довгострокового прогнозу успішності професійної діяльності працівників ОВС: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.09 - «Психологія діяльності в особливих умовах» / Т. В. Гостєєва. – Національний університет цивільного захисту України. – Харків, 2011. – 20 с.*
4. *Тімченко О. В. Синдром посттравматичних стресових порушень: концептуалізація, діагностика, корекція та прогнозування: монографія / О. В. Тімченко. – Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 268 с.*
5. *Лефтеров В. О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ : монографія / В. О. Лефтеров. – Донецьк : ДЮІ, 2007. – Т. I. : Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності / В. О. Лефтеров. – Донецьк : ДЮІ, 2007. – 242 с.*

Надійшла до редколегії 21.03.2017

ГУРСКИЙ В. Е., ГОЛИК В. А. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИМИТАЦИОННЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ВАЖНЫХ КАЧЕСТВ ВО ВРЕМЯ ПОДГОТОВКИ КУРСАНТОВ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ СО СПЕЦИФИЧЕСКИМИ УСЛОВИЯМИ ОБУЧЕНИЯ

В статье высказаны предложения, направленные на повышение эффективности психофизиологического воздействия на курсантов, будущих правоохранителей.

Ключевые слова: сотрудники Национальной полиции, курсанты, профессионально-психологические качества, имитационные средства.